

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 A kiadónálban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben kézhez hordva:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
 éneap nánai napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség közlötök visszaküldésére
 vagy megörzésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 20.

Pável püspök jubileum.

A nagyváradai gör. szert. kath. egyház-
 megye szép ünnepet ül ma, a midőn
 jótékonyágban és apostoli buzgóságban
 kiváló főpásztora. *Fável Mihály* püspök
 aranymiséjét tartja.

Az aranymisés főpap szatmármegyei
 magyar nemesi családból való.

Pável Mihály, görög kath. püspök, szül.
 Lénárdfalván (Szatmár) 1827 szept. 6.
 Elvégezte középiskoláit, a munkácsi
 egyházmegyei növendékpapok közé lépett
 és a teológiát Ungvárt és Bécsben hall-
 gatta. Pappá szentelték 1852. Kezdetben
 szentszéki jegyző Munkácson, azután
 Alsó-Apsán plébános. 1856. szentszéki
 jegyző az ujonnan alapított szamosujvári
 görög kath. egyházmegyében. 1860. szla-
 tinai plébános és esperes. 1870 május
 14. a Ferencz József-lovagrend keresz-
 tese.

Már mint fiatal pap tehetségeivel,
 szorgalmával messze kitűnt társai közül.
 Lelkipásztor korában nemcsak hivei sze-
 retétét és ragaszkodását nyerte meg, ha-
 nem tapintatos fellépésével, tudásával és
 szerénységével más vallásu polgártársai
 bizalmát is annyira megnyerte, hogy őt
 a máramaros-szigeti kerület országgyűlési
 képviselőjévé választotta.

1872-ben szamosujvári püspök lett s
 mikor aztán *Olteanu* püspök halálával
 1879-ben megüresedett a nagyváradai gör.
 kath. püspökség, a római szentszék és
 az apostoli király kegye őt ültette e püs-
 pöki székbe.

Mikor elfoglalta püspöki székét, a ja-
 vadalomra sok teher nehezedett, az el-
 pusztított erdők nem sok hasznot hoztak.
 Első gondját azért az uradalom rendbe-
 hozására fordította Pável püspök. Bármily
 nagy gazdasági szakértelemmel s önmaga
 iránt majdnem a túlságba menő takaré-
 koskodással fogott is a munkához, egy
 évtized is beletellett, míg munkájának
 valamelyes gyümölcsét látta. S a mit
 aztán a rendbehozott javadalom gyümöl-
 csözött, azt egyházmegyéjére fordította a
 püspök.

Papjai, tanítói s azok özvegyei szá-
 mára nagy alapítványokkal nyugdíjat
 biztosított, — Nagy-Várad város vízveze-
 tékére első volt, a ki nagyobb összeget
 (10,000 frt) áldozott s ezzel a nagy mű
 létesítését nagyban előmozdította, — a
 Ferencz József-internátusra alapítványt
 tett, — — — de mindez csak bevezetés
 volt ahhoz, a mit azután kezdett Belé-
 nyeshben, a hol a gimnáziumi tanárok
 fizetését és nyugdíját rendezte, az épületet
 új szárnyal bővítette, internátust, pol-
 gári leányiskolát és nevelőintézetet léte-
 sített.

Alapítványait mind elősorolni bajos
 dolog lenne, az áldozat, mit az egyházi
 és iskolai célokra hozott, milliót is
 felülmul. Olyan ő mint b. e. Schusztler
 püspök volt, bőkezű másokhoz, takarékos
 önmagához.

Az ünnepeltetést nem szereti. Most
 is szerényen félrevonul előle. Papjai és
 hivei annál buzgóbban imádkoznak immár
 aranymisés főpásztoruk életéért.

A városi tisztújítás.

Van győzelem, de mintha azok élveznék
 legkevésbé, a kik kivívták. Sehogy sincs
 meglegedve a többség a diadallal; a vá-
 lasztás után nincs sehol az az öröm-
 mámor, a mely a kivívt diadalokat
 szokta követni. Mintha minden ember
 előtt az a kérdés lebegne: Quid nunc?
 Mi lesz ezután?

Hogy mi lesz, az a jövő titka. Egy
 bizonyos: hogy minek *kell* lennie. Kell
 lennie takarékoságnak, rendnek és a
 város pénzügyeinek kezelésében a leg-
 gondosabb óvatosságnak. Az új polgár-
 mestertől, az egész tisztikartól ezt várja
 a város közönsége.

Ha így lesz, akkor a tegnap sava-
 nyuan ujjongó párt öröme meg lesz éde-
 sitve legalább utólag.

A választásról tudósítónk következők-
 ben számol be:

Az ülés kezdete.

Régen nem látott annyi embert a város-
 háza öreg díszterme, mint a mennyi tegnap
 reggel összegyűlt. A polgármesterválasztás kér-
 dése felhozta a városházára a betegeket is:
Szokoly Tamás és *Szűts István* betegágyukból
 keltek fel s mentek el szavazni. *Deutsch K.*
Ignác Abbáziából, *Stern Márton* Bécsből
Dési Géza Eszékről utazott haza szavazni. A
 városatyákon kívül nagyszámú közönség is
 szorongott a teremben s a meglehetősen
 kicsi helyiséget zsufolásig megtöltötte.

Jelen voltak a következő városatyák:

Dr. Bozóky Alajos, Bozóky Béla, Csák Máté,
 Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi

A „TISZÁNTÚL” TÁRCAJA.

Váljunk el.

Egy elegáns ebédlőben a terített asztalnál
 ül *Havenel* ur és neje két gyermekével; *Toto*, a
 fiu, nyolcz éves, *Lili*, a leány, még alig hat éves.
 Ebéd közben a házaspár czivakodott egy-
 mással. Egy pillanatra abbahagyták a czivakodást,
 mikor a cseléd bejött a tányérokért, de újra
 kezdik ismét, amint a cseléd kimegy.

Havenel ur (az asztalkendőőt összegyűrve):
 Hát elhatározta?

Havenel né (a borospalack dugóját nyom-
 kodva): Szilárdul elhatároztam!

Havenel: El akar menni arra a bálra?

Havenel né: Mindenesetre... kevés szóra-
 kozásban van részem.

Havenel: S ha megtiltom, hogy elmenjen?

Havenel né: Akkor én erre azt monda-
 nam, hogy ön zsarnok, hogy én itt ezt az éle-
 tet már meguntam... hogy már nagyon jól
 laktam mindennel!

Havenel: Hát még én!... Erti: én is!
 Szerencsére ezen könnyen lehet segíteni.

Havenel né: Ugyan mondja meg, hogyan!
 ... O, értem önt, tudom, hogy önnek már rég-
 óta mi a czélja... Különbön igaza van: mi
 nem élhetünk tovább is együtt.

Havenel: Nos, elválnék... Látom, hogy
 már ön is gondolt rá s ennek igazán örülök.
 Váljunk el azonnal, ha úgy tetszik.

Havenel né: Igen, váljunk el... Jobb, ha
 minél előbb véget vetünk a dolognak.

Havenel: Nagyszerű!... Azonnal megyek
 az ügyvédemhez: (Fölkel).

Havenel né (felugrik): Én pedig az enyémhez!

Mind a ketten elmennek, — egyik jobbra,
 a másik balra s becsapják maguk után az ajtót.

Toto és *Lili* egyedül marad. Az imént leját-
 szódott jelenet hevessége annyira megijesztette
 őket, hogy egy pillanatra némák maradtak.
 Végre meg mer szólni a kis *Toto*, de egész
 esőndesen.

Toto: Láttad, *Lili*? A papa nagyon harag-
 szik; olyan dühösen beszélt!

Lili: Igen, igen... Megszidta a mamát.

Toto: A mama meg a papát szidta. Arról
 megfellekedtek, hogy a csemegéből nekünk is
 adjanak, pedig én nagyon szerettem volna azt
 a kis piros almát megenni, ami legfelül volt, de
 nem mertem elkérni.

Lili (meggyőződéssel): Nem is lett volna
 jó, mert talán meg is vertek volna beannunket.

Toto: Most magunk vagyunk. Mama egé-
 szen megfellekedett az én leczkémről is; ne
 játszsunk?

Lili: Ó igen, de mit?

Toto: Játszsunk postakocsit. Belogunk két
 székelt ló helyett s te hercegnő leszel, én meg
 kocsis. Elviszlek olyan gyorsan, mint a szél,
 mindenhova, ahova csak akarsz.

Lili: Ó nem, ez épen nem mulatságos
 dolog. Jobban szeretnék menyasszonyt játszani
 s te lennél a vőlegényem. Képzeld, hogy most
 éppen a templomból jövünk, megterítjük az
 asztalt és aztán fogadjuk a vendégeket.

Toto: De hiszen tegnap is ezt játszottuk; ez
 már nagyon unalmas. Játszsunk valami mást.

Lili: Ugyan mit?

Toto: Még nem tudom mit, de majd csak
 eszembe jut valami.

Csönd. *Lili* a zsebkendőjével játszik. *Toto* az
 eszét nagyon meg akarja erőltetni.

Toto: Megvan! Egész új játék lesz. Ha
 neked úgy tetszik, mindjárt megpróbálhatjuk.

Lili (kételkedve): Új játék? ... Hogy
 hívják?

Toto: Játszsunk elválást, mint az imént
 a papa meg a mama.

Lili: Elválást? ... Jó, nem bánom. De
 hogyan kell ezt játszani?

Toto: Hiszen tudod! Először is veszek-
 szünk; te gorombáskodol velem, én meg te-
 veled.

Lili (télénken): De talán csak nem kell
 verekedni is

Gyula, dr. Károly Irén, Kaczián Károly, dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, Millye Gyula, dr. Molnár Imre, Nozák Rezső, Óváry Lajos, Palotay László, dr. Pácz Sándor, Ritoók Zsigmond, Schöpflin Ágoston, Sipos Orbán, Stark Gyula, dr. Stokker József, Szokoly Tamás, dr. Várady Zsigmond, dr. Altmann Jakab, Balogh Döme, Beczkay Lajos, dr. Berkovits Ferencz, Bertsey György, Czeglédy Jeremiás, Daday József, Déry János, dr. Grósz Menyhért, Halász Lajos, dr. Kecskeméti Lipót, dr. Kornstein Lajos, Mihelyi Adolf, Milibák József, id. Nagy Lajos, dr. Sarkadi Lajos, Schütz Albert, Sulyok István, Stern Hermann, Széles Lajos, dr. Vucskics Gyula, Weisz Károly, Berger Dániel, dr. Dési Géza, Domokos Károly, Feldmann Izidor, dr. Friedländer Sámuel, Fuchs Mór, Gábel Jakab, dr. Kurländer Ede, Moskovits Miksa, Reismann Mór, Schwartz Antal, Szmelka György, Uilmann Sándor, Weisz Mór, Bartsch Sándor, Bognár Sándor, Bottó Ferencz, Deutsch K. Ignác, dr. Döry Ferencz, Farkas Izidor, Frankl Lázár, Füchsl Mór, Guttmann József, dr. Gyémánt Jenő, Harmathy Károly, Heringh Sándor, Hillinger Lipót, Janky József, Kepes Ignác, Knapp Sándor, ifj. Kohn Sámuel, Köblös Ferencz, Kugler Albert, dr. Kutiák Ágoston, Léray Zsigmond, Mandel Adolf, Markbreit Sándor, dr. Mihelyi Lajos, Mihelyi Pál, Miskolczy Barnabás, Molnár Lajos, dr. Moskovits József, ifj. Moskovits Mór, dr. Moskovits Miklós, Moskovits Miksa, dr. Munk Béla, Munk Jakab, Müller Salamon, Nyiri György, Oláh Ferencz, Óváry Sándor, Papp György, Plesz Aron, Poynár János, Pevanovits Imre, Rádl Ödön, Rendes Vilmos, Rimánóczy Kálmán, Rothmann Jakab, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Sonnenwirth Bernáth, Steiner M. Albert, Stern Márton, Száhlender Károly, Sztarill Ferencz, Szücs Sámuel, ifj. Uilmann Izidor, Weimann Béla, Weinberger Jakab, Weiszlovits Adolf, Rimler Károly főjegyző, dr. Istvánffy István I. aljegyző, Lukács Ödön III. aljegyző, Gerő Armin rendőrkapitány, Komlóssy József tanácsnok, Darvassy Lajos tanácsnok, Bordé Ferencz tanácsnok, Dús László t. ügyész, Tóth Márton t. alügyész, dr. Grám Károly ár. b. elnök, Sztarill János ár. elnök, dr. Baróthy Akos t. főorvos, Busch Dávid főmérnök, Hegedüs Géza főpénztárnok, Jablonszky Emil adótárnok, Ragány János főszámvevő, Szűcs Géza alszámvevő, Szántó Lajos közgyám, Szűcs István levéltárnok.

A főispán beszéde.

Beöthy László főispán üdvözlő a megjelent bizottsági tagokat. Bizik a törvényhatóság bölcsességében, hogy Nagyvárad város törvényhatósága egy alakítja meg a város tisztikarát, hogy meggyógyvást talál annak minden tagjában. A tisztikar minden egyes tagja nem csak

képes, de megvalósítani is tudja, amit a város érdeke kíván. Nagy jelentőségű és fontos most különösen a választás két okból, mert tudjuk, hogy most nagy kulturintézmények megvalósítása előtt áll a város. Igaz, hogy e dolgokban a város törvényhatóságáé a döntés, de azt a tisztikarnak kell előkészíteni. S minden határozat csak úgy jó, ha helyesen van végrehajtva. Egy körülményt ajánl a bizottsági tagok figyelmébe. A város szolgálatában keresztül vitt munkásságot méltányolni kell. Mert ha látja a tisztviselő, hogy szorgalmas munkájáért méltánylást nem talál, hogy várhatunk odaadó munkát, szorgalmat. Pedig a közigazgatásban is az a legfőbb. Az én véleményem szerint az eddigi tisztikar telve jó szándékkal, hogy mennyiben felelt meg kötelességének, a törvényhatóság ítélheti meg. Részéről annyit tapasztalt, hogy a mai tisztikar teljes körültekintéssel, tárgyilagossággal, sőt scrupulositással járt el.

A tisztikar lemondása.

Ezután következett a tisztikar lemondása. Rimler Károly főjegyző az összes választás alá kerülő tisztikar nevében szólott. A tisztikar megbízatása — ugymond — lejárt. Hogy a tisztikar hogy működött, azt a törvényhatóság bírálja. Csak arra szorítkozik, hogy ez alkalommal az egész tisztikar nevében a főispánnak és a törvényhatóságnak a tisztikar iránt táplált jóindulatát és támogatását megköszönje. A város pecsétjét leteszi a főispán kezébe.

Elnöklő főispán ezután a tisztújítás tartására ügyészül Dús Lászlót, jegyzőül dr. Istvánffy Istvánt nevezte ki.

A szavazászedő küldöttség elnökül a főispán Mezey Mihályt, tagjainál Sulyok Istvánt, Farkas Izidort, jegyzőül dr. Istvánffy Istvánt nevezte ki.

A polgármesterválasztás.

Oriási izgatottság volt a teremben különösen a mikor a polgármesteri szék betöltése következett.

Kapacitálás volt a legnagyobb fokig. Igaz, hogy alig lehetett már valakit megdolgozni. Elvégezték már azt előbb egyes korifeusok.

Beöthy főispán kihirdette, hogy a polgármesteri állásra Komlóssy József gazd. tan. és Rimler Károly főjegyző pályáztak.

Mindkét név elhangzása után nagy éljenzés hangzott fel s a főispán elrendelte a szavazást.

A szavazás

Oriási izgatottság közepette folyt a szavazás a kis teremben. Találgatták az eredményt előre, számolgatták a hivatelt s megpróbálták az ingadozókat kapacitálni. Konstatálható, hogy a Rimler-pártot Mezey Mihály már előzőleg kitűnően szervezte s folytonos agitációjával élénkségekben tartotta. Felvitte a párt olyan híveit is, a kik máskülönben a város érdekei iránt nem sokat lelkesednek s a zöld asztal körül nem igen láthatók. Ezek persze nem sokkal voltak ismerősek, félrehúzódtak s csak szavazataik leadásakor vegyültek a városatyák közé.

Eltartott a szavazás jó háromnegyed óráig.

Néha érkezett egy-egy posta:

— Megvan Rimler!

— Még kétes!

Aztán biztosabb hír jött:

— Rimlernek 14 szótöbbsége van!

Ez a hír villámgyorsan elterjedt mindenfelé, annyira, hogy sokan még délfelé is Rimler 14 szótöbbségéről beszéltek a városba.

A szavazás eredménye természetesen, hogy annál nagyobb meglepetést hozott.

Beadatott összesen 128 szavazat s egy érvénytelen volt. Ebből kapott

Rimler Károly 79

Komlóssy József 49

szavazatot s így 30 szótöbbséggel Rimler Károly választott polgármesterré.

Beöthy László főispán indítványára Schöpflin Ágoston, dr. Vucskics Gyula és Schwartz Antal bizottsági tagok mentek küldöttségbe az új polgármesterért.

A terembe érkezésekor Beöthy László főispán üdvözölte az új polgármestert. Mikor a város pecsétjét átadja, kéri az új polgármestertől, hogy tekintse férfiúi ambíciójának új hivatását s a város érdekében teljesített munkával hálálja meg.

Ezután a hivatalos esküt letette s a következő rövid programot mondta:

Méltóságos főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Eletemnek egyik legszebb, de egyszerűs mind legnehezebb napja virradt ma reám. A tekintetes törvényhatósági bizottság kitüntető bizalma e nemes város tisztikarának élére állított. Oly kitüntetés ez, melynél szebbet, diszebbet a közigazgatási pályán elérni nem lehet; ezért szép és örökre emlékezetes maradt

Toto: Ugyan hogy jut ez az eszedbe! A papák meg a mamák sokkal nagyobbak, hogyan verkednének!

Lili: Leülnek az asztalhoz, a szüleik helyére.

Toto (kiabálva): Hát elhatározta? . . . Hát el akar menni abba a bálba?

Lili: Igen, táncolni akarok, na! . . . Sokat akarok táncolni!

Toto: De én nem akarom, hogy táncoljon! Legelőször is én vagyok itt az ur! Én parancsolok, mert én vagyok a férfi!

Lili: Ezzel azonban én igazán nem törődöm!

Toto: Szégyelje magát!

Lili: Ön rossz ember!

Toto: Már jóllaktam ezzel az étellel . . . Szerencsére ezen könnyű segíteni. Ott a válás! El fogunk venni!

Lili (a székéről leszállva): Nagyon helyes! Megyek azonnal az ügyvédemhez!

Toto: Én is az enyémmel!

Lili: Fogadni mernék, hogy én előbb ott leszek!

Toto: Ó nem, én leszek ott előbb.

Lili: Én baba-fogaton megyek!

Toto: Én pedig felülök a lovamra . . . Hopp, hopp, hopp . . . Mindjárt utolérlek!

Lili: Akkor megütöm a lovamat!

Toto: Én pedig felfordítom a kocsidat, — úgy ni . . . no látod!

Felfordítja a kocsidat; Lili kiesik belőle s az asztal lábához vágódik.

Lili (sirva) Megütöttél! . . . Látod, mindjárt vérzik. Nem mondtad, hogy nem fogsz megverni?!

Toto: Nem szándékosan tettem . . . Nem akarsz már játszani?

Lili (duzzogva): Nem!

Toto (hízelegve): Milyen kár! Ezentul pedig már egészen jól mulattunk volna . . . Most következik a legérdekesebb . . . a válás. Én tudom, hogyan kell elválni.

Lili (kiváncsian): Hogyan?

Toto: No, az ember eloszt mindent, amije van. Mindent megfelelnek.

Lili: Te ide adod nekem a te pergő csigádat, ugy-e?

Toto: Igen, s elveszem tőled a kis legyeződöt.

Lili: Én meg a te márvány-golyócskáidat.

Toto: Elveszem tőled a porcellán konyhadényeket, a szép skatulyával együtt!

Lili (örömben tapsol és ugrál): Enyém lesz a katonaruhád s markotányosnét játszom!

Toto: Elveszem a babádat, Louisettet.

Lili (egyszerre elkomolyodik): Ó nem, a babámat nem adom oda!

Toto: Miért nem? Ha elválnék, akkor éppen úgy az enyém, mint a tied.

Lili: Nem adom oda a babámat!

Toto: Akkor ez család! Látod, én semmit se tartok meg, nézd, még a ködfátyol-képeket is odaadom meg a dobot is, és . . .

Lili (makacsul): Az én Louisettetemet azért még sem adom oda!

Toto: Ugyan, Lili, miért nem adod ide?

Lili: Mert ő az én leányom . . . és én vagyok az anyja.

Toto: De én meg az apja vagyok! Jobban tudnék rá vigyázni, mint te. Tudod, a minap is én védtem meg amikor a nagy kutya meg akarta harapni.

Lili: Igen, igen megvédelmezted, de a kis Louisettet azért mégse tudod oly gyöngéden ölelgetni és csókolgatni mint én. S aztán minden este én szoktam lefektetni; fel se tudna aludni és egész éjjel sirna, ha nem látná, hogy ott vagyok mellette.

Toto: Igen, de én férfi vagyok; sok, nagyon sok pénzt fogok keresni és szép ruhákat veszek neki.

Lili: Louisette jobban szereti a mamuskáját, mint a szép ruhákat.

Toto (a lábával toppantva): De én elviszem a te Louisettet és mivel elválnék: jogom is van hozzá!

Lili (kiveszi a kicsi bölcsőből a bábút, s a szívéhez szeritja): Nem, — nem fogod elvinni!

Toto: No jó, akkor elviszem erővel.

Lili: Nem . . . nem! . . . Még akkor se, ha megversz, vagy ha megkarmolod is az arcomat!

Toto megrázza és megcsipi Lilit, s el akarja venni tőle a bábút; de Lili ellenáll s rémülten sikoltoz. Kinyílnak a szomszéd szobákba vezető ajtók, s bejön Havenel, sáppadtan és Havenelné, kisirt szemekkel.

e nap reám nézve, de egyszersmind a legnehezebb, mivel e diszes állással oly terheket és kötelezettségeket vállaltam magamra, melyeket nem tudom, képes leszek-e a jövőben elviselni és teljesíteni.

S ha mégis elvállaltam tettem ezt azért, mivel erős a hitem, hogy Istenben vetett rendíthetetlen bizalmam, törhetetlen munkakedvem, e város iránt táplált s boldogult edes atyámtól örökölt forró szeretetem erőt adnak nekem e nagy és nehéz feladatok teljesítésére.

Szívem mélyéből mondok köszönetet megválasztásomért, e kitüntetésre soha nem laudáló szorgalom becstületes munkálkodás s az igazságnak személyválogató, vallás és rangkülönbség nélküli gyakorlásával igyekeztem magamat méltóvá tenni.

Tudom, hogy a Tekintetes törvényhatósági bizottság nem várja tőlem ezen alkalommal széles alapokra fektetett program kifejtését előterjesztését, mert hiszen nem állok idegenül és ismeretlenül a tekintetes törvényhatósági bizottság színe előtt. Egy néhány hóap híjján 20 éve állok e nemes város szolgálatában, szerénytelenség nélkül állíthatom, hogy ismerem csaknem minden ágát a közigazgatásnak, de a mi fő: ismerem e város polgárságát, ismerem a tekintetes törvényhatósági bizottság nemes gondolkodását, ismerem bajainkat, ismerem vágyainkat és ha ezen becses adatok birtokában, itt a tekintetes törvényhatósági bizottság színe előtt törvényben előírt eskümon kívül, ünnepélyes fogadást teszek arra, hogy e város fejlődéséért, polgárai jólétéért és boldogulásáért minden erőmmel és igyekezetemmel, hiven és kitartóan küzdeni fogok, nagy vonásokkal megjelöltem jövő tevékenységem program-pontjait.

E nagy vonásokban megjelölt program keretén belül is azonban már most kijelentem, hogy különösen két irányba kívánom minden erőmet és igyekezetemet e város javára értékesíteni.

Első és legfőbb törekvésem a legszigorubb és leglekiismeretesebb gazdálkodás minden vonalon, hogy a még reánk váró nagy feladatokat lehetőleg a polgárság további megterhelhetése nélkül megvalósíthassuk.

Második és nem kevésbé fontos törekvésem leendő a tisztviselői kart kitartó munkára sarkalva, a legjobb közigazgatást megteremteni.

Gyors és kiismeretes elintézése a közigazgatási ügyeknek párosulva türelemmel, előzékenységgel és méltányossággal adja meg a jó és mindenki által megbecsült közigazgatást.

Ebben a tevékenységben magam kívánok elől járni s egy percze sem kételkedem, hogy

Havenelné (a gyermekekhez): Mi az? Megveritek egymást?

Havenel: Lili, miért sírsz? ... Hát te, Toto! (Mind a kettőt a térdére ülteti.)

Lili (zokogva): Toto el akarta venni a babámat, a Louise-t.

Toto: Jogom volt hozzá! Elváltunk ... és ugy-e papa, ha az ember elvált, akkor mindent megfelel, még a babákat is.

Lili: A babákat nem lehet megfelelni; a babák a mamánál maradnak.

Toto: Meg a papájuké; s ha ketten vannak, akkor a papa az egyiket viszi el, a mama meg a másikat.

Lili: De nekem csak egy van!

Toto (egy kicsit gondolkozik): No, akkor kettő kell vagnil!

Lili: Ó nem, ez fájna az én szegény Louise-temnek. Lukácz nem válok el; utálatos játék ez a válás! Ugy fáj a babáknak!

Havenel és Havenelné egymásra tekint; megértették egymást. A két gyermeket Havenel a koblére szoritja s csókolgatja a fejcskékét. Havenelné a férje vállára hajtja a fejét s a fülebe sugja:

— Utálatos játék ez a válás!

Havenel (Totorára és Lilire tekint): Igen s egy fájna a babáknak ...!

Nagyvárad város tisztikara mint a múltban, úgy a jövőben is odaadó buzgó segítő társam lesz e nemes munkában.

S most ezen ünnepélyes pillanatban arra kérem városunk szeretve tisztelt főispánját, a mélyen tisztelt törvényhatósági bizottságot, minden egyes polgárát e városnak, támogassanak ezen irányu törekvésemben s ne vonják egy percze sem kétségbe törekvéseim tisztaságát és őszinteségét.

Intézkedéseim elbírálásánál nem kérek sem elnézést, sem más kedvezményt, csak igazságos bírálatot.

Különösen kérem a tekintetes törvényhatósági bizottságot, munkálkodjunk vállatva a tisztviselői tekintély fenntartásán, mely abból áll, hogy a tisztviselő becstületes munkája elismerésére, a hanyag tisztviselő pedig szigorú elbírálásra találjon. Ha a tekintetes törvényhatósági bizottság ily irányu támogatásával megtisztul, hiszem, biztos vagyok benne, hogy sikerülni fog rövid idő alatt városunk javára a lehető legjobb közigazgatást megteremteni.

Isten áldását kérve működésünkre és e nemes város minden polgárára, magamat a mélyen tisztelt törvényhatósági bizottság jóindulatába ajánlom.

Az új polgármester beszédét éljenzés és taps követte.

A további választás.

A főispán kijelentette, hogy a főjegyzői állásra **Darvassy Lajos** és **Bordé Ferenc** tanácsnokok pályáztak.

A szavazásnál beadott 128 szavazat.

Ez így oszlott meg:

Bordé Ferenc 83
Darvassy Lajos 45

szavazatot kapott s így 38 szótöbbséggel **Bordé Ferenc** választott főjegyzővé.

A főügyési állásra egyhangulag **Dús László** választották meg.

Az első tanácsnoki állásra az egyedüli jelölt: **Komlóssy József**, a második tanácsnoki állásra **Darvassy Lajos** egyhangulag választották meg.

A harmadik tanácsnoki állásnál a főispán kijelentette, hogy Ragány János, Sztarill János, Papolczy Ferenc és dr. Istvánffy István visszalépett s így csak két jelölt van: **Lukács Ödön** és **Nagy Lajos**.

A szavazás során beadott 125 szavazat. Ebből kapott

Lukács Ödön 66
Nagy Lajos 57

szavazatot s így a harmadik tanácsnoki állásra 9 szavazattal **Lukács Ödön** választották meg.

A tiszti ügyészi állásra kijelöltettek **Tóth Márton** és **Keledy József**.

Husz bizottsági tag kérte a szavazás elrendelését, a mi elől a főispán sem térhetett ki.

A szavazás során be lett adva 109 szavazat, s ebből

Tóth Márton 71
Keledy József 38

szavazatot kapott s így **Tóth Márton** 33 szótöbbséggel választották meg tiszti ügyészsévé.

Az I. alkapitányi állásra **Papolczy Ferenc**; —

a II. alkapitányi állásra **Fassie Sándor** (Giraud visszalépett); —

a III. alkapitányi állásra **Szöke Andor** (Giraud és Christó visszalépett) választották meg.

Arvaszéki helyettes elnökké dr. **Grámm Károly**;

arvaszéki ülaökké **Sztarill János** választották meg.

I. aljegyző: dr. **Istvánffy István**;

II. aljegyző: **Szűts Dezső**;

III. aljegyző: **Eleméry Ferenc** lett.

Főpénztárnokká: **Hegedűs Géza**;

adópénztárnokká: **Jablonszky Emil**;

házi pénztári ellenőrré **Darvassy Sándor**;

adópénztári ellenőrré: **Lakos Lajos** választották meg.

A két I. oszt. fogalmazó állásra egyhangulag: **Molnár János** és **Kágyi Lajos**;

az öt II. oszt. fogalmazói állásra az eddigiek: **Mendelényi Béla**, **Pásztor Bertalan**, **Márkus János**, **Giraud Arpad** és **Pataky Károly** egyhangulag megválasztották.

A választás ezzel befejeztetvén, elnöklő főispán **Komlóssy József** és **Darvassy Lajos** tiszteletbeli főjegyzővé, **Tóth Márton** és **Hlatky Endre** (ültakozott ellene) tiszteletbeli főügyészsé; **Papolczy Ferenc** tiszteletbeli főkapitányává, **Giraud Arpad**ot és **Lőrinczy Gyulát** tiszteletbeli alkapitányává nevezte ki.

Ezzel véget ért a tisztujítás.

A társas lakoma.

Este a Fekete Sas földszinti éttermében a polgárság lakomára gyűlt össze az új polgármester és az új tisztikar tisztelői. A lakomán jelen voltak:

Rimler Károly, Konrad Márk, Mezey Mihály, Fleischacker Hugó, Gyémánt Jenő, Szűts Géza, Molnár Lajos, Bordé Ferenc, Dús László, Guttman József, Rendes Vilmos, Stark Gyula, Sarkadi Lajos, Grósz Menyhért, Edelmann Menyhért, Munk Béla dr., Winkler Lajos, Beleznay Antal, Lukács Ödön, Gerő Armin, Hollós Jenő, Weingartner Andor, Kelemen Kálmán, Szűts Jenő, Hlatky Endre, Miskolczy Barna, Kurländer Ede dr., Bordé Károly, Baróthy Akos dr., Hegedűs Géza, Moskovits József dr., Lakos Lajos, Márkus István, Laszky Armin, Kágyi Lajos, Bodor Károly, dr. Mayer László, Sas Ede, Marschalkó Leó, Papolczy Ferenc, Meskó Boldizsár, Markovits Sámuel, Gesztesi Ödön, ifj. Márkus János, Rácz Ödön dr., Müller Salamon, Halász Lajos, Réz Mihály, Kripka Henrik dr., Ullmann Félix, Farkas Izidor, Báthory László, Rothmann Jakab, Barta Béla, Csandó József, Lovas Zsigmond, Rees Lajos, Kolliner Miklós, Kolliner Dávid, Ficzek Emil, Garay Géza, Novák József, Radó Ignác dr., Beczkay Lajos, Somogyi Károly, Paczauer József, Hügel Ödön, Várady Mór, Moskovits Mór, Weisz Mór, Vermes Kornél, Preisz Illés, Waldmann Béla dr., Weisz Gábor, Mendelényi Béla, Konrad Béla, Jablonszky Emil, Atzél Zsigmond, Kelen Béla, dr. Moskovits Miklós, Várady Zsigmond, Jelinek Ferenc, Munk Jakab, Molnár Lajos, Andrányi Lajos, dr. Miheify Adolf, Kelemen Péter, Dieker Illés, Deutsch Simon, Lőrinczy Gyula, Horváth Géza, Fleischer Lajos, Pataky Károly, Markovits Sándor, Láng József, Diósi Lajos, Schwartz Ferenc, Stern Hermann, Fényes Manó, Kovács Béla, Materny Lajos, Batz Endre, Hollós Dozsó, Balogh Vilmos, Istvánffy István.

Az első felköszöntőt **Mezey Mihály** mondotta, hangsúlyozva, hogy a város e fontos kérdését szerinte helyesen oldották meg. Vannak, akik más nézetet voltak e ezek vélekedését tisztelet. Az egybegyűlék perében lelkesen élteti az új tisztikart. — **Hlatky Endre** fejtegeti, hogy Nagyvárad város anyagi ereje mily csekély, de a szellemi ereje pótolja. — **Gerő Armin** az új polgármestert atisztikar nevében élteti. — **Moskovits József** dr. tartalmas felköszöntőjében az önkormányzat tanácskozásainak páratlan vezetőjét, **Beöthy László** főispánt élteti nagy tetszés mellett. — **Radó Ignác** jóízű humerral, mint kibukott városatyja, a nép nevében üdvözli Rimler Károlyt és az előlépett tisztviselőket. — **Bodor Károly** Mezey Mihályt élteti, a kinek e városban nagy érdemei vannak. — **Fodor Gyula** reflektál Moskovits József dr. szavaira, nem koncedál a mai nap dicsőségéből semmit a főispánnak, akit Moskovits az önkormányzat első tényezőjének mondott. A főispán a kormány képviselője, közege, de Nagyvárad városa felettről nem engedí dirigáltain magát. A diadalt a liberális közszellem vívta ki, amely Rimler Károlyban találta meg a maga embe-rét. **Rimler Károly** a hála és köszönet hangján szól a mai nap eredményéről. A város polgáraitra tritő poharát. — **Dési Géza** Rimler Károly édesanyját köszönti fel meleg szavakkal. — **Mezey Mihály** újabb tőszíjában Rimler Károlyt éltette, akit **Weisz Mór** is felköszöntött, fölhíván figyelmét az ipar és kereskedelem fejlesztésére. A társaság a legjobb kedvben még sokáig együtt maradt.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 20.
Elnök: Tallián Béla.

A konverzió.

Napirend előtt Lukács László pénzügyminiszter bejelentéssel az 1893. évi IV. törvény-cikk 14. §-ának kiegészítéséről, továbbá némely államadósság beváltásáról szóló törvényjavaslatokat.

A törvényjavaslat indoklásában mondja: A magyar államadósságok egy jó része oly kamatlábra szól, amely ugy a magyar állam hitelének, mint a befektetési célokra szolgáló értékpapírok általános kamatviszonyainak többé nem felel meg.

A jelentésben végül mondja: Ha a dolog természetéből nem vagyok ma abban a helyzetben, hogy a szerződés részleteiről kimerítően nyilatkozzam, kötelességemnek tartom mégis, midőn e törvényjavaslat elfogadását tisztelettel kérem jelezni, hogy a szerződést az állam szempontjából megnyugvással elfogadhatónak tartom.

A Ház ezután a földművelésügyi vita részletes tárgyalását folytatja.

Szőlészeti és borászati.

Hertelendy Ferencz a homoki szőlő szaporítását szükségesnek tartja, de nem állami támogatással. A bor jobb értékesítését kívánja, melyet úgy vél elérni, ha az országos mintapince útján vidéki borértékesítő szövetkezeteket létesítenének. Az olasz bor ellen ő is állást foglal.

A tételt elfogadja.

Major Ferencz szintén a pinceszövetkezetek útján való borértékesítést sürgeti. A miniszternek támogatnia kell ezt, ha eredményt is akarunk felmutatni és nem csupán üres frázisokat hangoztatni. A tételt nem fogadja el.

Baross Károly arra kéri a minisztert, hogy a meglévő régi szőlőkre is fordítson gondot s mozdítsa elő e célból a székénegeztést. A szőlő felújításának akcióját ösmertetvén kimutatja, hogy a kölcsön nyújtása nemhogy tönkre tette volna a gazdát, hanem inkább segített rajta. Az olasz bor behozatalát ő is megakarja akadályozni. (Tetszés a szélsőbalon.) Ő tiszteli az önálló vámtarulat eszméjét, (Hosszantartó helyeslés a szélsőbalon) de csak úgy, mint a függetlenségi párt meggyőződését. Mert minden meggyőződést tisztel. (Zaj a szélsőbalon.)

Nessi Pál: Az mit sem ér!

Rákosi Viktor: Ezzel nincs mit dicsekedni!

Baross Károly: A szőlő rekonstrukciójára még ma is nagy súlyt helyez. A borértékesítésnél a belfogyasztás emelését kívánja, még pedig oly képen, hogy tegyen a kormány lépéseket az iránt, hogy magyar bort mérjenek az összes állami uradalmakban és a katonai kantonokban.

A magyar bor tekintélyét a külföldön elrontották maguk a magyar borkereskedők, kik a filoxera pusztítása idején hamis bort szállítottak külföldre jól hangzó magyar borok helyett.

Utál a német törvényekre, mely szigorúan itélkeznek azok a borhamisítást illetőleg. Nekünk is követni kellene a példát. A boritaladót igen magasnak tartja, ez igen rossz, mert elősegíti a szegény nép pálinka fogyasztását.

Nessi Pál: Na, csakhogy rájöttek már oda át is!

Baross: En azt tartom már tíz év óta. A belfogyasztás emelését sürgeti. A kormány s különösen a földművelésügyi miniszter politikája iránt teljes elismeréssel adózik és hódoló tisztelettel viseltetik. (Nagy zaj a szélsőbalon. Közbekiáltások: Hohó! Ez nem járja. Tósztot mond a miniszternek. Hocholás és taps! A jobb oldalon diékn tetszés és helyeslés, a szónokot számosan üdvözlük.)

Barabás Béla: Most már csak az van hátra, hogy kocziintsunk.

Szederkényi Nándor: Nem tartja helyesnek, hogy az egyes tulajdonosi képviselők csaknem himnuszokat zengenek és tósztot mondanak a kormányra, mint pld. az előtte szóló képviselő. Hosszasan bírálja a szőlőművelés mai állapotát s a borértékesítés iránt tett lépéseket. Szerinte az agrár-kölcsön káros, sőt valósággal sújtja a szőlőművelőket. Követeli az olasz borklauzula eltörlését, meri rövid idő alatt rengeteg pénzt fizettünk ki Olaszországnak. A borértékesítés követelményeihez kellene idomítani a bor-adót is. Lassanként Ausztriából is mind több és több bort szállítanak be Magyarországra.

Madarász József: Mi hozatunk Auszriából bort?!

Szederkényi Nándor: Mielőtt az angliai borkivitel megteremténék, melynek sok barátja van, jobb volna, ha a saját asztalainkat hódítanánk meg a magyar bornak. Mi bordóit iszunk, míg saját borainkat idegenekkel akarjuk megitatni. Ez helytelen állapot. A tételt nem fogadja el. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Bolgár Ferencz: Sopron megye Lajtha-vidékének szőlőművelésével és bortermelésével foglalkozik. Kéri a kormányt, fordítson gondot e vidékre. A tételt elfogadja.

Pozsgay Miklós: Védekezni kell az idegen bor behozatala ellen, mert a mi boraink szenvednek miatta. El kellene tiltani egyszer s mindenkorra az olasz borok behozatalát. Kritizálja a szőlészeti vándortanítók működését. Igen lazán fogják fel kötelességüket, de a napidíjakat felszedik pontosan. A tételt nem fogadja el. (Helyeslés balról.)

Öt perc szünet.

Szünet után az elnöklést gróf Apponyi Albert elnök veszi át s előterjesztést tesz a holnap ülése napirendjét illetőleg.

Először Horváth Gyula mentelmi ügyét fogják tárgyalni, aztán az összeférhetlenségi zsürit fogják kisorsolni. A házszabályok 77-ik szakasza értelmében a zsüri tagjainak a tanácskozás alatt senkivel sem szabad érintkezniük. Mivel azonban e tanácskozás hosszabb ideig tarthat, az elnök a Ház elé terjeszti e szakasz oly magyarázatát, hogy a zsüri tagjai, ha ételt vagy italt akarnak hozatni, vagy egészségügyi szempontból akarnak a Ház valamely hivatalnokával érintkezni, ezt nyilvánosan, elő szóval megtehetik. (Általános helyeslés.)

Ezután folytatták a költségvetés tárgyalását.

Darányi földművelési miniszter reflektált a szónokokra.

A költségvetést letárgyalták s részleteiben el is fogadták.

Az ülése Darányi éljenzésével oszlott szét.

Az összeférhetlenségi zsüri.

Ma, pénteken fogják kisorsolni azt a zsürit, mely itélkezni fog Benke Gyula képviselő összeférhetlenségi ügyében. Ez lesz az első eset, hogy az új házszabályok értelmében fognak eljárni.

Az új házszabályok igen szigorúak.

Azt a nyolczvan képviselőt, akikből a zsürit kisorsolják, térti vevényvel hitla meg az ülésre Apponyi Albert gróf. Dohogott is érte Thaly Kálmán az öreg kurucz.

— Azt hiszitek talán, hogy letagadom a levelet?

— No, no — csillapította Apponyi — dehogy hiszszük, hanem hát a házszabályok így írják elő.

Meg is érkezett a térti vevény valamennyitől. Csak éppen három képviselőt nem talált a meghívó, köztük Thaly Ferenczet. Apponyi gondos kétségbeeséssel mondta az aggódó Barabás Bélának:

— Pedig már sürgönyöztem is neki, még se kaptam választ. Nem tudom mi lesz.

Az elnök aggodalmának van is oka, mert ha a nyolczvan közül valaki meg nem jelenik,

ezt a mulasztását a mentelmi bizottsághoz utasítják, mely meghallgatván mentő okait, megappellálhatatlanul fölmentheti vagy elítélheti egy negyed évi fizetésének elvesztésére.

Azt is kimondják a házszabályok, hogy a zsürinek megalakulása után azonnal tanácskozássra kell vonulniok és attól a perctől kezdve itélethozatalig a tanácskozási teremből sem eltávozniok, sem a bírának bárkivel, még képviselőházi hivatalnokkal vagy szolgálóval sem szabad érintkezniök. Ez a drákói szigorúság nagy fejtörést okozott a ház elnököknek, aki szívéen hordja a képviselők dolgát. Mert ebből súlyos bajok származhatnak. Először is átalakította a bizottság termét úgy, hogy abból még a legszükségesebb bajok miatt sem kell a zsüri tagjainak távozn. Am a bírák meg is fognak éhezni. A házszabályok azonban kimondják:

— Lélek az ajtón se ki, se be!

Ki fogja hát behozni az ételt, italt? Erre nézve a ház elnök egy deklarációt szerkesztett, mely fölhatalmazza a zsüri elnököt, hogy étel-ital behozatása vagy egészségi ügyek, ez utóbbi esetleg az orvosra vonatkozik, megengedhesse esetről esetre egy szolgálóval vagy képviselőházi hivatalnokkal való érintkezést, ha az a zsüri előtt nyilvánosan történik.

A zsüri tizenkét rendes és három póttagból fog állani. A tárgyalás nyilvános lesz.

Gondot okozott az elnököknek az is, hogy hány órakor legyen holnap a zsüri kisorsolása. Ha mindjárt az ülés elején sorsolják ki őket, akkor az a tizenöt képviselő azonnal elvonatik a tanácskozástól. Az ülés végén se történhetik meg a sorsolás, mert nem lehet kívánni, hogy délután 3 óráig a Házban legyenek a képviselők s azután rögtön bezárják őket a bizottsági terembe.

Az elnök tehát úgy döntött, hogy egy órakor fogja a kisorsolást elrendelni, azután az ülést berekeszti.

Az összeférhetlenségi zsüri első funkcionálása elé nagy érdeklődéssel néznek a képviselők.

A katolikus körök feladata.

Zichy János gróf, a budapesti kath. kör elnöke, a körnek tegnap tartott közgyűlésén megnyitó beszédet mondott a katolikus körök társadalmi rendeltetéséről. E szép beszédnek érdemes részét a következőkben adjuk:

Evről-étre fokozódó örömmel üdvözlöm a Budapesti Katolikus Kör igen tisztelt tagjait, mert látom, hogy ez a kör társadalmi rendeltetésének tudatában következetesen halad előre megkezdett útján. Hajdan jóbarátok találkozóhelye volt csak, ma már társadalmi tényezővé nőtte ki magát, amely számottevő a főváros életében. Így is van ez rendjén, mert hiba volna megállni a féluton, hanem igenis oda kell törekedni, hogy ez a kör ható befolyással bírjon, irányító, vezérlő tényező legyen. És ha az országban minden legigényesebb katolikus egyesületnek is magasabb erkölcsi missziója van, akkor kivált a Budapesti Katolikus Körnek kell egy, a kaszinói életet messze tulszárnyaló hivatást munkálnia és ez: a magyar katolikus társadalom regenerálása.

A társadalmat csak úgy lehet regenerálni, ha a szeretet és a kötelességtudás érzését újra bele tudjuk vinni, ha ezeket a tényezőket ismét erőteljesebbé, magasabbakká igyekszünk tenni. Evégre ott kell kezdeni a dolgot, ahol a legnagyobb kötelességtudás szükséges: az

erkölcsi kötelességtudást és kötelességteljesítést kell visszahelyezni arra a trónusra, amelyről évszázadok óta az oly nagy pusztítást végbevitt idifferenzizmus és materializmus ezen nagy és fontos tényezőket ledöntötte. Katholikus szempontból én körülbelül úgy kontemplálom mindezeket, hogy mindazok, akik köreinkben gyűlnek össze, főkötelességüknek tartásuk vállalási kötelemeik lelkiismeretes teljesítését az élet minden körülményei között, minden nyilvánulásában. Mert én főkötelességnek tartom a szilvori katolikus szellem felébresztését és ápolását, ami által minden katolikus tevékenység és a tevékenységek minden munkálója egyesül.

Ez a szellem nemesíti a társadalmi érintkezést, ez a szellem az erkölcsi érzést emeli. Ezt az erkölcsi érzést pedig minden egyes ember beleviszi a családi, a társadalmi, a nyilvános állami életbe. Ennek a szellemnek, erkölcsi érzésnek folyamánként a **családi szentély szentebb lesz, a társadalmi élet megszűnik kufárok tanyája lenni és az állam élete megnevesbedik.**

Mélyen tisztelt Uraim! Létért való küzdelem folyik ma az egész vonalon mindenütt. Az egoizmus, a kapzsiság, az erősebb kérielhetetlen szívtelensége a gyengébbel, ezek a szomorú tünetek ötlenek szemünkbe naponként a lét harcában. E küzdelemből hiányzik a **szeretet**. Pedig egyedül a szeretet képes kiegyenlíteni a társadalmi ellentéteket. A létért vívott küzdelemben a szeretet kezdi meg a regenerálás munkáját, a mely munkának a dolog természetéből folyólag magából a társadalomból kell kiindulnia. Onnan, a társadalomból kell kibugygyanni annak a gyógyforrásnak, amely meggyógyítsa a társaséletet és az államot.

Hogy azonban ez bekövetkezhesék, három tényezőre van szükségünk, tisztelt közgyűlés, Kell, hogy abban a társadalomban, abban a társadalmi szervezetben, amely a megújodást kívánja munkálni: meg legyen **az erkölcsi erő és érték, ezenkívül a vezetésre való képesség és akarat.**

ÚJDONSÁGOK.

Évnegyed kezdetén.

Mikor estefelé a szerkesztőségben összegyűl az a kis gárda, a mely a *Tiszántul* zászlaja alatt küzd a magyar nemzeti megismosodásért, a keresztény igazságokért, a tiszta hamisítatlan magyaros szellemért, akárhányszor kőkövedve vesszük kezünkbe a tollat.

Lesz-e gyümölcsös fáradozásainknak? Fogjuk-e valaha eredményét látni annak a sok legyőzött nehézségnek, visszavert támadásnak, a melyet a *Tiszántul* eddigi fennállása alatt csaknem szakadatlanul följegyezhetünk a lap történetébe?

Nehéz a helyzetünk. Magyarország keleti részén egyetlen napilap a *Tiszántul*, a mely az ősi erények nyomán követeli a haladást. Nem imádkozunk idegen bálványokat, nem kereszük eszményképeinket külföldről vámmentesen behozott vagy alattomban becsempészelt hazug jelszavakban. Azt akarjuk, hogy a magyar nemzeti szellem fejlődő fája hazai talajba ereszsze gyökereit és magyar erőből nőjön nagygyá. Azt akarjuk, hogy ez az ország **magyar** legyen s mert a magyarság sorsát a történelem igazságos bíraskodása szerint elválaszthatatlannak látjuk a kereszténységtől, minden erőnkkel oda törekszünk, hogy — a jogegyenlőség nagy el-

vének sértetlen fenntartásával — az ország **keresztény** jellege, a társadalom keresztény szelleme erősödjék, mert kétségtelen, hogy ezzel a haza erősödik.

Természetes, hogy a mai kozmopolita áramlattal ellentétbe kerülünk ezekkel az elveinkkel. De mikor közel voltunk a csüggedéshez, visszaadta erőket, lelkesedésünket — a közönség.

Belátta Nagyvárad és Biharmegye közönsége, hogy elveink tiszták, küzdelmünk czéltudatos és méltó a pártolásra. Mellénk állt tehát akkor, mikor legelhagyottabbnak éreztük magunkat — és annyi akadály után ma a *Tiszántul* nyolczadik évfolyamát futja.

Az új évfolyam előtt is bizalommal fordulunk a közönséghez, kérve továbbra is támogatását. Viszonzásul azt ígérhetjük, hogy eddigi elveinkhez ezentul is hívek maradunk. A *Tiszántul* marad az a következetes, magyaros, elvű és jól informált lap, a minőnek eddig a közönség megismerte és megszerette.

S hogy a prózai oldalát is megemlítsük a dolognak, lapunk előfizetési ára a következő:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

A »TISZÁNTUL«

szerkesztősége és kiadóhivatala.

TAJÉKOZTATÓ.

Márczius 23. A biharmegyei nőegylet közgyűlése.
Márczius 19. Meggyűlés.
Márcz. 20. Városi tisztújítás.
Márcz. 22—26. Sorozás Nagyváradon.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.
Apr. 19. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

Kérjük azon tisztelt előfizetőinket, kik hátralékban vannak, hogy előfizetéseiket hozzánk juttatni sziveskedjenek.

* A király. Ő Felsége tegnap délelőtt általános kihallgatást adott, a melyen megjelentek:

Gróf *Wencheim* Frigyesné palotahölgy, *Szalavszky* Gyula belső titkos tanácsos, ifj. gróf *Zichy* János és dr. *Glattfelder* Gyula pápai kamarás együttesen, gróf *Lubeuszky* János kamarás, *Vértessy Kálmán* és *Gaal Tibor* miniszteri tanácsosok, *Sándor János* főispán, királyi hercz *Zsigmond* és *Schwarz Gusztáv* udvari tanácsosok, *Halász Sándor*, *Melichar Kálmán*, *Payr Vilmos* és *Török Arpád* osztálytanácsosok, *Kovács Sebestyén* Endre királyi tanácsos. A mai kihallgatáson megjelentek közt volt *Stadnicki Matild* grófnő is, egy díjnok özvegye.

A király szűkebb kíséretével ma délután 3 45 perczkor a nyugati pályaudvarról az osztrák székvárosba utazik s egyelőre bizonytalan, hogy mikor tér ismét vissza Budapestre.

* **Mérnökök összejövetele.** Van szerencsém a nagyvárad méreők és építészek asztaltársasága t. t. tagjainak szives tudomására hozni, miszerint folyó hó 22-én, azaz szombaton este fél 8 órakor a *Széchenyi szálloda* külön éttermébe összejövetel fog tartatni, a melyre t. kérem teljes számban megjelenni. Kiváló tiszteltet a *titkár*.

* **Személyi hír.** Dr. *Schlauch* Lőrincz borbok-püspök tegnap székhelyére érkezett, hol a husvétli ünnepeket tölti; kíséretében volt *Schlauch* Náudor jószágkormányzó, ki szintén Váradon tartózkodik.

* **Kinevezés.** A magy. kir. pénzügyminiszter *Kajdi* József nagyvárad adóhivatali segédet a nagyszalontai adóhivatalhoz ellenőrré nevezte ki.

* **Apelláta az anyakönyvi ügyben.** Ismertettük olvasóinkkal az anyakönyvi hivatal egyik felfüggesztett tisztviselőjének fegyelmi ügyét, mely három reverzális eltűnéséből eredt és több kellemetlen felfedezésre vezetett. A fegyelmi tanács némi pénzbüntetést rótt a hanyagság büntetésére, de a dolog meritumát ez ítélet nem látszik teljesen kimeríteni. Az ítélet ellen tegnap apellátát adtak be *Dencs* János tb. kanonok, esperes-plébános és társai.

* **Ismeretlen tolvaj.** Ifj. *Hillinger* Lipót szállótulajdonosnál alkalmazott nevelő *Katty* Klára záros ládájából az elmúlt napokban a ládának átkulcsos történt felnyitása után, ismeretlen tettes egy 10 koronás aranyat, 2 db 5 márkás papírpénzt, 4 kor. magyar ezüst pénzt és egy lánczos arany gyűrűt elemelt. A rendőrség a tolvaj elfogatása iránt megtette a szükséges lépéseket.

* **Kossuth Lajos halálának évfordulója.** Kossuth Lajos halálának nyolczadik évfordulóját kegyeletes szívvél ünnepelte meg tegnap a fővárosnak igaz magyar érzelmű polgársága. A haza nagy halottjának sírhelyét a kerepesi-uti temetőben a főváros díszesen fölkecskítette. Hatalmas fátylak lángja lobog a minden magyar szívnek drága sír körül, a melyre számtalan szép koszorút helyeztek már kora délelőtt. A sír körül díszőrség áll. Elsőnek *Kossuth* Ferencz jelent meg tegnap reggel a temetőben. Hatalmas koszorút hozott magával s szalagjára ezt iratta: *Feledhetetlen édes apánknak — Ferencz és Tivadár.* Kossuth Ferenczet, aki a sírnál letérdelve imádkozott, titkára *Ráth* Endre kísérte ki a temetőbe. Az évforduló alkalmából a Deák-téri evangélikus templomban gyász istentisztelet volt.

* **Tavaszi löszemle.** *Gerő* Armin rendőrfőkapitány ez uton hívja fel az nyvárosi és külvárosi lótulajdonosokat, hogy lovaikat felülvizsgálat czéljából e hó 23-án a lóvásártéren reggeli 7 órakor tartandó vizsgára annál is inkább elővezessék (tavaszi löszemle) mivel mulasztás esetén elrendelendő pótszemle költségeiben mint mulasztók a vonatkozó miniszteri rendelet értelmében marasztaltatnak el.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Dr. Solyom Fekete Ferencz nevével szül. Végző Máriával, Solyom Fekete Zsigmond az elhunyt testvére: Solyom Fekete Margit, Marietta, Gellért, Ferencz, Géza, Vilmos és István, Arnóczy Róza férjével Tokody Lászlóval, Arnóczy Irma férjével Rafalszky Gáborral, az elhunyt unokatestvérei, Rafalszky Laci és Rafalszky Gábor az elhunyt unokái egy számos más rokonok nevében is fájdalmas szívvel tudatják a legjobb testvér, nagyapát, nagyanya és rokonok öz. *Arnóczy* Gáborné, sz. Solyom Fekete Teréziának folyó hó 20-án reggel 7 órakor élte 66-ik, özvegye 28-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után történt elhunytát. A meghaldosult halott földi maradványa folyó hó 22-ikén délelőtt fél 10 órakor fog a Kálvária-utca 79-ik számú háznál a római katolikus egyház szertartása szerint beszenteltetni s a premontreiek templomában tartandó engesztelő szentmise áldozat bemutatása után a váradolaszi sírkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztelésekre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívottak. Nagyvárad, 1902. márcz. 20-án. Az örök világgosszág fényeskedjék neki!

* **Meglopott ítélő táblai bíró.** Tegnap este 8 és 9 óra között eddig ismeretlen tettes **Flopu** György kir. táblabíró lakásába hatolt be és egy fedeles ezüst cukortartót elemelt. Az esetről értesített rendőrség a legszélesebb körű nyomozást indította a tettes kézrekerítése iránt.

* **Id. Tb. Zs. Ha** a lipótvárosi kaszinó a pankotaiaktól tanult volna diplomatikus fufangot, akkor aligha lett volna legutóbb olyan zajos kellemetlensége. A pankotai Lipótváros ugyanis »Purim-bált«-t rendezett és pedig a purimhoz illő felekezeti jelleggel. De mivel Pankota is ama városok közé tartozik, amelyekben még mindig nem nyomják el a szegény keresztényeket, tehát a rendezőség néhány keresztény notabilitást is be akart venni a rendezésébe. Amde nyilvánvaló, hogy egy purim-ünnepnek a rendezésében mégis csak bajosan van helye keresztény embernek. A rendezőség tehát úgy segített a dologon, hogy a keresztény rendezők neve mellé odanyomta, hogy:

Ideigl. tb. zs.

Ami tudvalevőleg úgy olvasandó, hogy ideiglenes tiszteletbeli zsidó.

EGYESÜLETEK.

Az Orvos-egylet gyűlése.

A »Biharmegyei Orvos-Gyógyszerész- és Természettudományi-Egylet« folyó évi márczius hó 23-án vasárnap délután 5 órakor (Uri-utca, Jogakadémia díszterem) **rendkívüli szakülést** tart, a következő tárgysorozattal:

1. **Dr. Purjes Zsigmond egyetemi tanár** (Kolozsvár): Adatok a malária kérdéséhez.

2. **Dr. Jancsó Miklós egyetemi tanár segéd** (Kolozsvár): Újabb vizsgálatok a maláriaparasitáknak fejlődéséről a szunyogokban. Rajzok és készítmények bemutatásával.

Kelt Nagyváradon, 1902. márcz. hó 17-én.

Dr. **Edelmann Menyhért**,
egyleti titkár.

IRODALOM.

A Magyar Remekírók kiváló díszmű, mely valóságos kincsesháza a magyar muza termékeinek, most rendkívüli kedvező feltételek mellett szereshető meg. Olvasóink részére megkönyvitettük az előfizetést azzal, hogy megrendeléseket elfogadunk s készséggel juttatunk rendelkezési helyére. Az 55 diszes kötet előfizetési ára 220 korona, amelyet havi 3 koronás részletben lehet fizetni. Az első öt kötetet azonnal megkapják az előfizetők. A nagybecsű munkát a legmelegebben ajánljuk olvasóink figyelmébe. Bővebbet mai számunk hirdetése nyújt.

Igazságszolgáltatás.

Hálás feleség.

Gyurkucz Szilárd és özv. **Styef Tivadarné** bűnügyében a nagyváradai esküdtbírósnak **Nagy Ferencz** elnöklete alatt tegnap folytatta az esküdtszéki főtárgyalást.

Mindjárt a tárgyalás kezdetén **Gyurkucz Szilárd** szenzációs vallomást tett egy 14 éves tanu, **Gyurkucz Anna** őszinte nyilatkozatának hatása alatt. Az elvetemedett, romlott erkölcsű ember konok tagadása megtört az ártatlan leánygyermek őszinte vallomásaival szemben, teljesen összetörve a lelkiismeret súlyos vádja alatt, nem mert hazudni többé, elmondta az igazi tényállást s ez által a való igazság felderítését megkönnyítette.

Gyurkucz Anna ugyanis koronatanu arra, hogy **Gyurkucz Szilárd** és özv. **Styef Tiva-**

darné szerelmi viszonyt folytattak; tehát a vádlottak konok tagadása éppen azon a ponton lett megtámadva ezen vallomás által, melyre hazudozásaik egész csoportját építették. Ez ideig ugyanis tagadták, hogy szerelmi viszonyt folytattak volna.

A kihallgatott tanuk is megerősítették vallomásaikkal **Gyurkucz Anna** állításait, mely a tényálladéknak más rendben leendő csoportosítását vonta maga után. **Nagy Géza** dr. kir. ügyész kérte is tüstént a tárgyalás felfüggesztését, hogy vádpontjait másképpen összegezve, az esküdtseknek felteendő kérdések szövegezését eszközölhesse.

Nagy Géza dr. elkészülve vádpontjainak újabb csoportosításával, tekintetbe véve **Gyurkucz Anna** vallomását; valamint azt, hogy **Gyurkucz Szilárd** állítása szerint már 19 éves kora óta csábítva lett özv. **Styef Tivadarné** által, melyet **Styef Tivadarné** kétségbe nem vont; végül **Styef János** és **Styef László** azon vallomásai, hogy a segélykiáltásokat hallván, a kérdéses helyről özv. **Styef Tivadarnét** látták távozni. Vádolja özv. **Styef Tivadarnét mint tettes társat**, mivel meggyőződése szerint **Styef Tivadarnak** iszonyu módon való megcsonkítása csak úgy volt eszközölhető, ha a nő lefogta férjét s így szabadon engedte át az áldozatot a meggyilkoltatásnak.

Kéri feltett kérdésében, hogy **Gyurkucz Szilárd** és özv. **Styef Tivadarné** mondassanak ki bűnösnek a szándékos emberölés büntetében mint tettes társak.

A vádlottak védői feltett kérdéseikben az erős felindulást és a beszámíthatlanságot kéri a verdikben kimondani.

A kérdések megállapítása után a kir. ügyész terjeszté elő vádindítványát, mely után a védők mondták el védbeszédeiket.

Verdikt hozatalra, valamint az ítélet kimondására csak ma kerül a sor.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR

Féntek: Egér. (Szohner Olga és Pataky Béla búcsuja.)

Szombat: Csepürágók:

Vasárnap) d. u.: A vigéczek.

) este: Csepürágók.

Kaczián Viola búcsuzása.

Mikor **Kaczián Viola** Nagyváradra jött, nem nagyon tűnt fel. Szerényen visszahúzódott s szerepeiben is ez a szerénység jellemezte. Ez pedig határozottan kár volt az ő szerep-körében, a hősnőiben. Parádés szerepkör, a hol első sorban hatásra kell dolgozni, mert különben unalmassá válik a szereplő. Lapunk egyik állandó jóakarója, aki különben kitűnő kritikákat is irt régebben, figyelmeztetett először **Kaczián Viola** tehetségére s figyelmeztetett rá tegnap is utóljára. Tehetése tényleg igen szép van **Kaczián Violának**, csak hogy az nem igen tudott eddig nyilvánulni. Ami drámai van hangjában, azt eddig legtöbbször elnyomta bizonyos siránkozó hangjelzéssel, mozdulatainak erejét pedig a tulságos lassuság vette el. Tegnap, búcsufellépte alkalmával a Otthon Magdájában mindezek a hiányok tüneteiben voltak, a mit örömmel jegyzünk fel, már csak azért is, hogy lapunk amaz állandó jóakarójának igaza legyen. Őszintén sajnáljuk, hogy a kisasszony most hagyja itt színpadunkat, mikor a határozott haladás útjára lépett. Így gondolkozott a (főltte gyér

számban lézengő) közönség is, mely búcsuzóul négy csokorral lepte meg **Kaczián Violát**.

Művészi volt **Peterdy** mint **Schwartz** és **Sohner Olga** mint **Mariska**. A többiek közül **Benkő** rekedtsége mellett aránylag elég jól játszott, de bizony a rekedtségben kollégája: **Szarvasi** a nem neki való szerepben párszor meg is rekedt. Hiába, sugó után nehezen tud beszélni.

Nyárai Antal távozása. Színházunk egyik kiváló művésze, a közönségnek kedves színésze **Nyárai Antal** Virágvasárnapján megválik tőlünk. A nagytehetségű komikus, a kímint drámai színészt is nagynak ismerünk, a Népszínházhoz szerződött. Utolsó fellépései szombaton és vasárnap este lesznek a **Csepürágókban**, vasárnap délután az énekkar jutalomjátékán a **Vigéczekben**. A művész elszereződése mindenesetre veszteség színházunkra, és a közönségnek nagy örömet szolgált, ha továbbra is megmaradna **Nyárai** a Szigligeti-Színház kötelékében.

Búcsuzó színészek. Ma este az Egérben búcsuzik a színtársulat népszerű, kedves naivája **Sohner Olga** és **Pataky Béla**, de egyuttal daczára, hogy tegnap már búcsufellépése volt, játszik még **Kaczián Viola** is.

A karszemélyzet jutalomjátéka. Somogyi igazgató mint minden évben, úgy az idén is jutalomjátékot ad a színpad névtelen harcosainak, akiknek úgy sincs egyéb elismerésük a közönség részéről, mint ez alkalommal a jutalmazás és hisszük is, hogy ha már az igazgató ennyi gavallériával viseltetik közkeletű iránt; a közönség sem fog elmaradni a jutalmazással. Egész időnyben egy sem részesülnek egyébben, mint a kritika körlehetlenségében, amennyiben elismerést vajmi keveset, de annál több szidást kapnak tőle, tehát legalább a sok gáncsot iparkodjanak ez egy előadásnál megédesíteni számukra, mert ez egy napi méltánylás elfeledtetni velük az egész időnyen keresztül jogos vagy jogtalanul reájuk mért bánatmat.

Ugyanez alkalommal vesz búcsút **Várad** Aladár derék karmesterünk is, aki az előadást megelőzőleg **Wagner Richárd** »Rienzi« nyitányát és utána az előadás énekeit fogja dirigálni s ezzel búcsút vesz a Szigligeti színházról, melyben egy éven át ernyedetlen szorgalommal teljesítette karnagyi nehéz feladatát.

REGÉNY-CSARNOK.

Az orvos és betege.

Irtá: **Conan Doyle.**

Vagy egy félóráig beszélgettem az öreg ural a betegség tüneteiről, irtam neki orvosságot s láttam, a midőn a fia karján távozott.

Mondtam már önöknek, hogy **Blessington** ez időltájt szokta napi sétáját megtenni. Nemsokára a betegek távozása után hazajött s halottam, a mint fölment a lépcsőn. A következő pillanatban azonban vissza lerohant s a rémülettől valósággal örülten rontott be szobámba:

— Ki volt fenn a szobámban? — kiáltotta.

— Egy lélek sem! — válaszoltam én.

— Szentelen hazugság! — rikácsolta **Blessington**. — Jöjjön fel és győződjék meg maga.

Nem vettem tőle zokon sértő beszédét, mert egészen magánkivül volt a félelemtől. Mikor szobájába értünk, rámutatott a világos szőnyegre, a melyen különböző lábnyomok voltak.

— Talán tőlem valók ezek, mi? — kiáltotta reszketve.

TAVIRATOK.

A lábnyomok sokkal nagyobbak voltak, semhogy Blessingtonól származhattak volna s különben is egészen frissek. Mint tudhatják, ma délután erősen esett az eső s a két oroszon kívül egyetlen egy beteg sem járt nálam. — A dolgot nem lehetett másképpen megmagyarázni, mint hogy a várószobában várakozó fiatal ember előttem ismeretlen okokból fölment Blessington szobájába, mialatt én atyjával beszélgettem. A szobában semmi sem változott: semmi sem volt a helyéből elmozdítva, semmi sem hiányzott s kizárólag a lábnyomok bizonyították, hogy valóban járt valaki a szobában.

Blessington az eset, mely természetesen se kinek sem lett volna közömbös, minden mértéken felül felizgatta. Hangosan zokogva rogyott székébe s alig volt képes egy összefüggő mondatot kihozni. Az ő kívánságára elhatároztam, hogy tanácsot kérek tőle, Holmes ur. A dolog valóban fölöttébb különös, ámbar Blessington határozottan túlságosan nagy jelentőséget tulajdonít neki. Ha Holmes ur szíves volna s velem jönne, Blessington talán egy kissé megnyugodnék. Hogy ön meg tudná találni nyitját a különös eseménynek, ezt alig merem remélni.

Sherlock Holmes olyan feszülten hallgatta végig a hosszú elbeszélést, hogy látni lehetett, mennyire érdekli az egész ügy. Arcza vonásai ugyan mezdulatlanok maradtak, mint mindig, de szemhéja mind mélyebbre húzódott le a szemére és pipájából egyre sürűbben gomolygott a füst az érdekes történet minden meglepő fordulataánál. Alig végezte el doktor Trevelyan elbeszélését, Holmes szó nélkül fölkel, kezembe nyomva a kalapomat, fogta a magáét és követte doktor Trevelyan, a ki már kiűn is volt az ajtón. Egy negyedóra múlva már a Brook-tervezében voltunk a doktor háza előtt, mely romor és dísztelen volt, mint Westend legrosszabb bérkaszárnnyája. A szolga bebocsátott bennünket s mi felsiettünk a lépcsőn.

Ekkor valami egészen váratlan dolog történt. Az emeleti folyosó lámpája egyszerre kialudt s a sötétben egy rikácsoló, remegő hang szólalt meg:

- Ha még egy lépést tesztek, lövök.
- No, de ez már mégis csak sok, Blessington, ur! — szolt Trevelyan haraggal.
- Hát ön az, doktor? szolt ugyanaz a hang jelentékeny megkönnyebbüléssel. — De a másik két ur tényie az-e, a kinek magát kiadja?

Eles tekintetével át akart hatolni a sötétben, annyira nézett bennünket.

— Jól van, feljöhetnek! — mondotta végre. — Sajnálom, hogy óvatossági rendszabályaimmal kellemetlen voltam önöknek.

Ujra meggyújtotta a gázlámpát, melynek fényénél különös embert láttunk magunk előtt. A külseje még a hangjánál is jobban elárulta, mennyire meg vannak homolva idegei. Vékony, homokszínű haja égnek állt a nagy izgatottságtól. Arcza színe beteges volt s az utóbbi időben nagyon lesoványodhatott, mert nyakán a tör pályhűt ránczot vetett, ámbar még mindig nagyon kövér embernek lehetett volna mondaní. Kezében pisztolyt tartott, melyet azonban, mikor hozzánk lépett, zsebébe csusztatott.

— Jó esetét, Holmes ur! — szolt Blessington. — Nagyon köszönöm, hogy eljött Nincs ember a világon, kinek most olyan nagy szüksége volna az ön tanácsára, mint nekem. Doktor Trevelyan bizonyára elmondta már önnek azt a vakmerő magánlaksértést, melyet rajtam elkövettek.

— Elmondta! — válaszolt Holmes. — De kérem Blessington ur, ki az a két ember és mi készíti őket arra, hogy az ön nyugalmit megzavarják?

— Hja, ez olyan kérdés — szolt Blessington ideges kapkodással, a melyre nem lehet olyan könnyen válaszolni. Ezt ön bizonyára jobban fogja tudni.

— Azt akarja talán mondani, hogy ön nem tudja, ki az a két ember?

— Kérem tessék belépni. Tessék talán ide fáradni.

Bavezetett minket tágas és kényelmesen berendezett hálószobájába és rámutatott egy nagy fekete ládára, mely az ágy végében állott.

(Folyt. köv.)

Te Deum a pápa jubileuma alkalmából.

Róma, márczius 20. Az osztrák-magyar kolónia templomában tegnap délután a pápa jubileuma alkalmából ünnepes Te Deum volt, a melyen megjelent Széchen gróf osztrák-magyar nagykövet, a nagykövetség személyzete, a biborosok, prelátusok és más előkelőségek, továbbá az osztrák-magyar kolónia tagjai. (M. T. I.)

Gabányi a Teleky-dij nyertese.

Budapest, márcz. 20. (Saj. tud. táv.) A *Teleky* dráma jutalom dolgában tegnap döntött az Akadémia bíráló bizottsága s a pályadíjat a viszonylag legjobb munkának, a *Fekete czár* írójának ítélték. A pályanyertes drámai mű szerzője *Gabányi Árpád* a *Nemzeti Színház* kiváló tagja.

Betétőkék emelése.

Berlin, márcz. 20. A Disconto-Gesellschaft felügyelő bizottsága tegnap elhatározta, hogy az április 7-ére összehívandó közgyűlésnek azt fogja javasolni, hogy a betéti tőkét 150 millióra emelje. A felügyelő bizottság terve szerint kibocsátának 20 milliónyi, a folyó üzletév egy negyedére osztalékjogosult betéti részjegyet, ezeket átveszi egy konzorcium és 160-as árfolyamon felajánlja az eddigi kommandistáknak. (M. T. I.)

A színészek országos gyűlése.

Budapest, márcz. 20. (Saj. tud. táv.) A színészek ma folytatták országos tanácskozásukat és a betegsegélyező és temetkezési egyesületnél benyújtott tervezetet földolgozásra kiadták a tanácsnak. Ezen jelentés siralmas képet nyújtott a színészek özvegyei és árváiról, kik közül némelyik havi 2 korona nyugdíjat kap. — Ezen a siralmas állapoton kell rövidesen segíteni.

Az új spanyol kabinet.

Madrid, márczius 19. A miniszterek délután letették az esküt és aztán összeültek tanácskozássra. Holnap délelőtt a régens-királyné elnöklése alatt minisztertanács lesz. (M. T. I.)

Macedoniai kérdés.

Konstantinápoly, márczius 20. A porta a nagyhatalmasságoknál lévő diplomáciai képviselőihez körlevelet intézett a macedoniai kérdés tárgyában, a melyben utasítja a képviselőket, eszközöljék ki a hatalmasságok közbenjárását a bolgár kormánytól. (M. T. I.)

Mandsuria kiűritése.

London, márcz. 20. A Times pekingi levelezője azt táviratozza tegnap kelettel, hogy az orosz követ Cing herceget rábirta annak a kötelezettségnek az elvállására, hogy az észak-kínai szárazföldi és tengeri haderőnél nem fognak idegeneket alkalmazni. A mandsuriai kizárólagos bányajogok tárgyában az orosz-kínai bankkal folytatott tárgyalások az amerikai jegyzék és Anglia és Japán tiltakozása óta szünetelnek. Mandsuria kiűritése tárgyában egyre folynak a tárgyalások és több jel arra vall, hogy ezek a kérdések nemsokára megoldást nyernek. Az a kártérítési összeg, a mely-

lyel Kína Oroszországnak azokért a kiadásokért tartozik, a melyek a sanhaikvan-niucsvangi vasut birtoklása idején fölmerültek, hirt szerint 700.000 taelre rug. (M. T. I.)

Szigligeti-Színház.

Folyószám 174.

Idénybérlet 172.

Ma, pénteken, 1902. márczius 21-én

E g é r.

Vigjáték.

S Z E M E L Y E K:

- Simiers Max — — — — Patakyl Béla
- Maisandné — — — — Somogyiné
- Woiska Klótild grófné — — — — E. Kovács M.
- Maisand Márta — — — — Szohner Olga
- Bimbant Pepa — — — — P. Szép Olga
- Sagencey Hermin, báróné — — — — Kacziány Viola

Kezdeté 7 és fél óraker, vége 10 óraker.

HELYARAK: Nagypáholy 7 fr. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsólye 1 frt 50 kr. Kórszék 1 frt 20 kr., Tamlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 óraker.

Holnap szombaton, márczius 22-én

Csepürágók.

Operett.

KOZGAZDASAG.

Keleti Jutó és Társa

Tőzsdé jelentése

A Tőzsdé eredeti távirata.

Határítók.

Budapest, márczius 20.

Buza októberre	7.84
Buza ápriliara	8.80
Tengeri	5.14
Rozs okt	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta	

Árjelölések

Budapest, márczius 20.

Osztrák áru	625.50
Magyar áru	629.50
Államkötvény	624.50
Rövidkötvény	416
Magyar bankjegy	433
Rövidkötvény	
Wagon-kötvény	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti Áru- és Ártőzsdén 1902. márczius 20-án

Magyar aranyjárdék 4%	119.85
Magyar koronajárdék	97.55
Magyar vasuti kölesén aranyban 4%	120.—
Magyar vasuti kölesén ezüstben 2 1/2%	103.90
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-81	120.—
Magyar államkötvények 4%	97.35
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.85
Horvith ezüstföldtethermentési kötvény	96.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölesén	202.—
Tiszszabályozás szegedi sorsjegyek kölesén	166.—
Osztrák járadék papírban	101.85
Osztrák járadék ezüstben	101.20
Osztrák járadék aranyban	101.—
Osztrák korona járadék	98.90
Osztrák államsorsjegyek	154.—
Osztrák magyar bank részvény	16.25
Magyar hitelbank részvény	711.—
Osztrák hitelintézet részvény	696.—
Párisi vista	95.45
20 frankos arany (Napoleon'or)	13.09
Németbirodalmi mára	117.80
London rista	240.15
80 márkás arany	23.45

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

FLEGMANN ÁRMIN
Nagyvárad, Bémer-tér.

Megérkeztek!

a legdivatosabb kész női felöltők, fekete és színes ruhaszövetek, legizlésebb fekete és színes selymek, valódi francia mosókelmék, gyönyörű diszkellékek rengeteg választékban, selyem és más divat-blousok és juponok. — Állandó raktár legjobb gyártmányú vászon és asztalneműekben, — egész menyasszonyi kelengyék 500—6000 koronáig.

ÜZLETI ELV

szigorú szoliditás, pontos előzékeny kiszolgálás, minden darab árun a »szabott ár« számokban kiírva.

==== Lapunk kiadóhivatala utján megrendelhető csekély havi részletfizetés mellett. ====

==== Franklin Társulat kiadása ====

MAGYAR REMEKIRÓK

A magyar irodalom főbb művei.

Csakis a Franklin-féle **MAGYAR REMEKIRÓK** gyűjteményében található a magyar klasszikusok összességét, mivel Arany János, Arany László, Bajza József, Czuczor Gergely, Garai János, Kemény Zsigmond, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vörösmarty Mihály, Vajda János műveinek kiadási joga a Franklin Társulat kizárólagos tulajdonát képezi és azokat más kiadó ki nem nyomathatja.

Minden remekíró munkáit egy kiváló magyar író látja el bevezető méltatással és életrajzzal.

KEDVEZMÉNY A MAGYAR REMEKIRÓK MEGREDELŐINEK.

Shakespeare, Petőfi, Arany, Vörösmarty stb. fordításában s mint ilyen, méltó kiegészítője a Magyar Remekírók-nak

Shakspeare összes színműveinek új 6 kötetes kiadását, melynek bolti ára, a Magyar Remekírók-éval azonos díszes kötésben, 30 korona, a Magyar Remekírók megrendelői 20 koronáért kapják. Ez az egyedüli teljes magyar fordításában s mint ilyen,

A Magyar Remekírók első 5 kötete (I. sor.) már megjelent; félévenként jelenik meg egy-egy ötkötetes sorozat.

A Magyar Remekírók 3 koronás (Shakspeare színműivel együtt 4 koronás) havi részletfizetés mellett rendelhetők meg a Rendelő-lap utján, mely kivágandó és megfelelően kitöltve beküldendő a „TISZÁNTUL” kiadóhivatalához.

A magyar nemzeti irodalom kincséhez képezi a Magyar Remekírók 55 kötete, melyben benn van az összes magyar klasszikusok minden maradandó alkotása. — A magyar klasszikusoknak ez első és egyöntetű összkiadásának ára 55 kötetben, díszes vászonkötésben **220 korona.**

Ezekon kívül benn lesznek a **MAGYAR REMEKIRÓK** könyvtárában: Balassa Bálint, Berzsenyi Dániel, Csiky Gergely, Csokonai Vitéz Mihály, Deák Ferencz, Eötvös József br., Fazekas Mihály, Gyöngyössi István, Gvadányi József, Kármán József, Kazinczy F., Kisfaludy Károly, Kisfaludy Sándor, Kölcsey Ferencz, Kossuth Lajos, Madách Imre, Mikes Kelemen, Pázmány Péter, Petőfi Sándor, Reviczky Gyula, Széchenyi István gr., Teleki László gr., Zrínyi Miklós, Népics Lyra, Népballadák, Kuruczoktészlet.

RENDELŐ-LAP.

A „TISZÁNTUL” kiadóhivatala utján ezennel megrendelem a **Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytárs.-tól Budapest, VIII., Üllői-ut 18.**

- a) A «Magyar Remekírók» 55 kötetben 220 kor-ért, fizetendő sorozatonként 20 korona utánvétellel.
b) A «Magyar Remekírók» és Shakspeare műveit 240 koronáért, fizetendő sorozatonként 20 korona utánvétellel.
c) A «Magyar Remekírók» és Shakspeare műveit 240 koronáért, fizetendő 4 koronás havi részletekben.
d) A «Magyar Remekírók» Shakspeare nélkül 220 koronáért, fizetendő 8 koronás havi részletekben.

A gyűjtemény első sorozata megjelent, félévenként jelenik meg egy-egy 5 kötetes sorozat.

A részletek az első szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én *Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság pénztáránál Budapestben* fizetendők mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítve nincs. A részletek be nem tartása esetén a folytatólagos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárat s le nem fizetett részleteket a Társaságnak jogában áll, a portóköltség hozzászámítása mellett, postai megbízással beszélni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű vételára esedékessé válik. *A vételár első részlete az első szállításkor utánvétellel.*

Lakás és kelet:

Név és állás:

Olvasható aláírást kérünk.